

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت تحقیقات و فناوری
مدیریت امور پژوهشی

اردیبهشت ماه ۱۴۰۳

نشست خبری برای ارائه پیام پژوهشی

تحولی دیجیتال در خدمت‌رسانی: نیازسنجی و طراحی راهنمای

عملکرد بالینی الکترونیک

مجری اصلی:

دکتر آزاده سیاری‌فرد، مرکز تحقیق و توسعه سیاست‌های دانشگاه

طرح تحقیقاتی با عنوان "طرح جامع پیاده‌سازی راهنمای عملکرد بالینی الکترونیک در دانشگاه علوم پزشکی تهران: فاز نخست- نیازسنجی و طراحی برنامه" توسط خانم دکتر آزاده سیاری فرد عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران به عنوان مجری اصلی اجرا شده و در سال ۱۴۰۳ خاتمه یافته است. این پژوهش ارزشمند توانسته است به ارتقای سطح دانش و سلامت در حوزه پیاده‌سازی راهنماهای طبابت بالینی در ایران کمک نماید. در ادامه خلاصه‌ای از پیام پژوهش و کاربرد آن در راستای ارتقای سلامت جامعه توسط مجری محترم به اشتراک گذاشته شده است. امید است این دستاورد بتواند مسیر روزآمدی و بهبود کیفیت خدمت‌رسانی در نظام سلامت را هموارتر سازد.

✍️ خود را معرفی کرده و سوابق علمی و اجرایی مرتبط با طرح حاضر را مختصر بیان کنید.

اینجانب دکتر آزاده سیاری فرد پزشک، متخصص پزشکی اجتماعی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران هستم. حوزه اصلی فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی من ارتقای کیفیت تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد در نظام سلامت است، به گونه‌ای که هم ارائه‌دهندگان و هم گیرندگان خدمات سلامت بتوانند با اتکا به شواهد علمی و اطلاعات معتبر و به روز، تصمیماتی مؤثر و آگاهانه اتخاذ کنند.

✍️ تیم مجریان و همکاران طرح را همراه با وابستگی سازمانی آنها معرفی فرمایید.

این پروژه با همفکری و مشارکت جمعی از اساتید و پژوهشگران دانشگاه در مرکز تحقیقات بهره‌برداری از دانش سلامت شکل گرفت و مراحل عملیاتی آن با حمایت تیم اجرایی شامل دکتر رضا مجدزاده، اپیدمیولوژیست و عضو هیئت علمی دانشگاه اسکس انگلستان، دکتر حانیه‌سادات سجادی، دکترای مدیریت خدمات بهداشتی-درمانی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران، دکتر لاله قدیریان، متخصص پزشکی اجتماعی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران، آقای حمید اسمعیل‌زاده، دانشجوی دکترای تخصصی پژوهش محور و کارشناس پژوهش مرکز تحقیق و توسعه در دانشگاه علوم پزشکی تهران، خانم مریم نظری، دانشجوی دکترای تخصصی مدیریت خدمات بهداشتی-درمانی و کارشناس پژوهش مرکز تحقیق و توسعه در دانشگاه علوم پزشکی تهران به انجام رسید. از تمام همکارانی که در هر بخش از این مسیر همراه ما بودند، سپاسگزارم.

✍ مخاطبان نتایج و پیام حاصل از طرح پژوهشی شما چه افراد/گروه هایی هستند؟

مخاطبان اصلی این طرح شامل مدیران و سیاست‌گذاران نظام سلامت، ارائه‌دهندگان خدمات درمانی از جمله پزشکان، پرستاران، دانشجویان پزشکی شاغل به تحصیل در رشته‌های دستیاری و عمومی، تیم‌های فناوری اطلاعات سلامت و توسعه‌دهندگان سیستم‌های الکترونیک هستند.

✍ یک عنوان کوتاه، جذاب و قابل فهم برای مخاطبان که نمایانگر پیام اصلی پژوهش شما باشد، بیان کنید.

نیازسنجی و شناسایی چالش‌ها و راهکارهای پیاده‌سازی راهنمای بالینی الکترونیک در نظام سلامت

✍ پیام کلیدی پژوهش شما چیست؟

با توجه به دسترسی گسترده کادر سلامت به فناوری‌های دیجیتال، الکترونیک‌سازی راهنماهای بالینی از ظرفیت مطلوبی برای بهبود مراقبت شواهدمحور برخوردار است. در طراحی راهنماها باید درمان سفارشی، نیازهای کاربر، همخوانی با منابع در اختیار و به‌کارگیری فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی مدنظر قرار گیرند. همچنین مشارکت ذی‌نفعان با توجه به گستره اجرا، تنوع ابعاد موضوع و وجود موانع فرهنگی ضروری است. موفقیت پیاده‌سازی در گرو بازخورد و به‌روزرسانی مستمر و پشتیبانی فنی و تأمین امنیت داده‌ها و اعتبارات است.

✍ پیام پژوهشی خود را در قالب زیر بسط دهید و بیان کنید که "چه کسی"، "چه چیزی"، "چرا" و "کجا" از نتایج پژوهش شما استفاده می‌کند.

- اهمیت و نوآوری موضوع

بر مبنای یافته‌ها، استفاده از راهنماهای الکترونیک بالینی از طریق فناوری‌هایی مانند هوش مصنوعی، خلا بازار سلامت ایران و گامی اساسی در مسیر بهبود کیفیت مراقبت‌ها است. همچنین این نخستین طرحی است که نیازسنجی جامع را با هدف سازگاری طراحی و پیاده‌سازی راهنماها با شرایط محلی مدنظر قرار داده است.

- مهمترین نتایج طرح به زبان غیر تخصصی

این پژوهش نشان داد که استفاده از راهنماهای الکترونیک بالینی می‌تواند درمان بیماران را بهتر و دقیق‌تر سازد؛ به شرطی که این راهنماها متناسب با نیازهای ذی‌نفعان و امکانات مراکز خدمت‌رسانی طراحی شوند. همچنین مشارکت تمامی ذی‌نفعان از پزشک تا بیمار و به‌روزرسانی مداوم این راهنماها، از عوامل موفقیت آنهاست. توجه به امنیت داده‌ها و حفظ ارتباط انسانی در درمان نیز نباید فراموش شود.

- موارد کاربرد نتایج طرح

برنامه‌ریزان و مدیران سلامت می‌توانند نتایج طرح را در طراحی و توسعه راهنمای بالینی الکترونیک در مراکز خدمت‌رسانی تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی تهران به کار گیرند. ارائه‌دهندگان خدمت می‌توانند با استفاده از این راهنماها تصمیم‌گیری دقیق‌تر و شواهدمحور داشته باشند. همچنین از بعد آموزش پزشکی به ارتقای کیفیت خدمات و کاهش خطاها منجر خواهد شد. افزون بر آن، این طرح می‌تواند الگویی برای سایر دانشگاه‌ها و مراکز خدمت‌رسانی کشور در فرآیند الکترونیک‌سازی خدمات سلامت به شمار رود.

📖 دو تأثیر و یا کاربرد اصلی پژوهش شما چیست؟

تأثیر اول: شناسایی دقیق نیازها و موانع موجود برای پیاده‌سازی راهنمای بالینی الکترونیک در نظام سلامت
تأثیر دوم: ارائه راهکارهای کاربردی و راهبردی جهت تسهیل اجرای موفق راهنماهای بالینی الکترونیک

📖 محدودیت‌های شواهد و نتایج به دست آمده در طرح شما چه بوده است؟

این مطالعه به دلایل دسترسی به نمونه حائز صلاحیت و امکان تأمین اعتبار، محدود به دانشگاه علوم پزشکی تهران بوده و جهت تعمیم نتایج، نیاز به تکرار آن در سطح گسترده‌تر وجود دارد. پیچیدگی مفاهیم چارچوب مورد استناد¹ (CFIR) و تشابه ابعاد آن، درک سؤالات و تحلیل داده‌ها را سخت و زمانبر نمود. کمبود شواهد مرتبط در کشور امکان مقایسه نتایج را با سایر مطالعات سلب کرد.

📖 انجام چه پژوهش‌هایی را در ادامه تحقیق خود پیشنهاد می‌دهید که می‌تواند منجر به کاربردی‌تر شدن

نتایج و تأثیر بیشتر یافته‌های شما شود؟

پژوهش‌های مداخله‌ای جهت ارزیابی اثربخشی راهکارهای پیشنهادی در فازهای اجرایی، مطالعات کمی و کیفی برای بررسی تجربیات عملی کاربران راهنماهای بالینی الکترونیک و بررسی تأثیر فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی در بهبود تصمیم‌گیری بالینی از جمله زمینه‌های ضروری برای توسعه این طرح هستند.

📖 ادامه مسیر کاربردی کردن یا اجرای پژوهش‌های آتی، به چه حمایت‌هایی از سمت مسوولین و نهادهای

مرتبط نیاز دارد؟

حمایت‌های مالی و زیرساختی جهت توسعه و به‌روزرسانی سیستم‌های الکترونیک، تسهیل همکاری بین بخش‌های بالینی و فناوری اطلاعات، فراهم آوردن بسترهای آموزشی برای ارتقاء مهارت‌های کارکنان و ایجاد سیاست‌های حمایتی و مقررات هماهنگ از جمله نیازهای اصلی برای تحقق اهداف پژوهش است.

¹ The Consolidated Framework for Implementation Research

آیا نتایج طرح شما منجر به تغییری در ابعاد اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، بهداشتی، آموزشی، ارزش های دینی یا قوانین سازمان غذا و دارو شده است؟

نتایج این پژوهش می تواند بستری برای بهبود کیفیت تصمیم گیری بالینی و توسعه سازوکارهای الکترونیکی در نظام سلامت فراهم کند. هرچند هنوز موانع فراوانی در زمینه زیرساخت ها، آموزش و فرهنگ سازی وجود دارد و تغییرات ملموس در سیاست های کلان و قوانین مرتبط به کندی رخ می دهد، اما این طرح گام مهمی در جهت شناخت چالش ها و نیازهای اجرایی برداشته است. امید است با حمایت های مناسب، نتایج آن بتواند در بهبود فرآیندهای آموزشی و مدیریتی نظام سلامت تأثیرگذار باشد.

در صورتی که این طرح منتج به مقاله شده است لینک مقاله (ها) را اعلام کنید.
مقاله تهیه شده اما هنوز منتشر نشده است.

اگر مخاطبان یا سایر پژوهشگران بخواهند با شما ارتباط برقرار کنند، مسیر ارتباطی شما چیست؟

○ تلفن: ۰۲۱۶۶۹۵۲۵۳۰ داخلی ۳۰۲

○ ایمیل: drsayarifard@gmail.com

حداکثر چهار مرجع اصلی استفاده شده در طرح خود را ذکر نمایید:

1. Mumtaz, H., et al., *Current challenges and potential solutions to the use of digital health technologies in evidence generation: a narrative review*. Front Digit Health, 2023. 5: p. ۱۲۰۳۹۴۵.
2. Wang, W., D. Choi, and C.H. Yu, *Effective web-based clinical practice guidelines resources: recommendations from a mixed methods usability study*. BMC Primary Care, 2023. 24(1): p. 29.
3. Finkelstein, J., et al., *Identifying Facilitators and Barriers to Implementation of AI-Assisted Clinical Decision Support in an Electronic Health Record System*. J Med Syst, 2024. 48(1): p. 89.
4. Damschroder, L.J., Reardon, C.M., Widerquist, M.A.O. et al. The updated Consolidated Framework for Implementation Research based on user feedback. *Implementation Sci* 17, 75 (2022). <https://doi.org/10.1186/s13012-022-01245-0>

در خاتمه، اگر توضیح یا نکته دیگری باقی مانده، بیان کنید.

شناسنامه خبر

عنوان طرح: طرح جامع پیاده سازی راهنمای عملکرد بالینی الکترونیک در دانشگاه علوم پزشکی تهران: فاز

نخست- نیازسنجی و طراحی برنامه

کد طرح: ۵۶۳۹۹

مجری اصلی: دکتر آزاده سیاری فرد

تاریخ اختتام: ۱۴۰۳/۰۲/۰۳

لینک مقاله: در دست انتشار

